

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027 - 2028

Hyvinvointilautakunta 05.11.2025 § 54
354/02.02.00.00/2025

Valmistelija

talouspäällikkö Minna Kontturi, minna.kontturi@ilomantsi.fi
kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi

Ilomantsin kunnan vuoden 2025 alkuperäinen talousarvio on hyväksytty siten, että tilikausi on ylijäämäinen 293 707 €. Osavuosikatsauksen yhteydessä tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen tilikausi näyttäisi muodostuvan arvioitua paremmaksi. Tilikauden ennustettua paremman tuloksen taustana on ennakoitua parempi verokertymä.

Valtiovarainministeriö päivitti syyskuussa ennakkolliset valtionosuuksien laskentatiedot vuodelle 2026. Valtionosuusuudistuksen oli määrä tulla voimaan 1.1.2026. Uudistusta on päätetty lykätä ja valtionosuusuudistus astuu voimaan aikaisintaan 1.1.2027.

Mahdollisen valtionosuusuudistuksen myötä kunnan valtionosuudet laskisivat 0,9 M€ vuodelle 2027. Valtionosuusuudistus toteutetaan kustannusneutraalisti eli olemassa olevia rahoja jaetaan uudelleen kuntien kesken.

Kunta-alalle solmittu virka- ja työehtosopimus on voimassa 1.5.2025 - 29.2.2028. Vuonna 2026 palkkoihin tehdään 2,27 % yleiskorotus 1.8.2026 alkaen.

Talouspäällikkö on koonnut hyvinvointilautakunnan talousarvion lautakunnan alaisesta toiminnasta ja määrärahoista vastaavien esihenkilöiden kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta.

Hyvinvointilautakunnan painopistealueiksi ja kehittämiskohteiksi vuodelle 2026 esitetään:

1. oppimisen tuen mallin käytäntöön vieminen
2. aktiivinen osallistuminen koulusuunnitteluun
3. helposti saavutettavat vapaa-ajan palvelut
4. hyvinvoivat ja toimintakykyiset kuntalaiset.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyneet esi-, perus- ja lukio-opetusta koskevat oppimisen tuen uudistukset astuivat voimaan 1.8.2025. Uusi tukimalli siirtää tuen painopisteen vahvasti ennaltaehkäisevään tukeen. Aiemmin voimassa olleesta kolmiportaisesta tukimallista on luovuttu. Uudessa mallissa keskeistä on ryhmämuotoisen tuen ensisijaisuus sekä aiempaa selkeämmin määritellyt tukitoimet, joihin sisältyvät myös tukiopeus ja erityisopettajan antama opetus. Yhden opettajan ryhmässä saa olla enintään viisi erityisopetusta saavaa oppilasta oppilaskohtaisena tukitoimena.

Muutokset oppimisen tuen järjestämisessä on otettu huomioon hyvinvointilautakunnan talousarvioehdotuksessa. Vuoden 2026 talousarvio sisältää kolmen erityisopetuksen opettajan palkkamäärärahat. Kaikki erityisopetuksen opettajien virat muutetaan 1.8.2026 alkaen erityisluokanopettajan viroiksi ja asiasta käydään asiaankuuluvat neuvottelut.

Lautakunnan painopisteisiin kuuluva uuden koulun rakentamishanke vie paljon yhtenäisen perusopetuksen rehtorin työaika. Kouluhankkeen ajaksi yhtenäisen perusopetuksen rehtorin työtaakan helpottamiseksi yläkoulun lisäksi myös alakouluun muodostetaan apulaisjohtajan tehtävä. Tavoitteena on löytää tehtävästä kiinnostunut henkilö jo olemassa olevasta henkilöstöstä. Opettajana toimivan apulaisjohtajan opetusvelvollisuutta huojennetaan ja häneltä vapautuvat tunnit ohjataan tuntiopettajille, joiden tuntimäärää järjestely osaltaan turvaa.

Helposti saavutettavat vapaa-ajan palvelut pitävät sisällään sekä fyysisesti helposti saavutettavia palveluita että digitaalisten palveluiden kehittämistä. Kansalaisopisto vie kurssitarjontansa edelleen kylille ja kirjasto jatkaa monipalveluauton suunnittelua. Kunta ottaa käyttöönsä verkkokaupan, josta jatkossa voi ostaa osallistumisen niin kansalaisopiston kurssille kuin pääsylipun uimahalliin tai liikuntahalliin käyttöön oikeuttavan kortin.

Kunnanvaltuuston 24.2.2025 §:ssä 25 hyväksymä laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2025-2028 toteuttaa kunnan lakisääteistä velvoitetta kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman pohjalta kunnan talousarvion tavoitteisiin nostetaan vuosittain tavoitteita elintapojen parantamisesta arjen valinnoilla, osallisuuden kasvattamisesta sekä turvallisesta elämästä ja ympäristöstä.

Hyvinvointilautakunta otti käyttöön maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun vuonna 2024 ja jatkoi kokeilua myös kuluvalle vuodelle. Varhaiskasvatus on perheille maksutonta, kun lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen enintään 170 tuntia kuukaudessa. Koko vuoden maksuttomuus edellyttää vuoden aikana lapsen neljän viikon poissaoloa varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen jatkuminen maksuttomana on huomioitu lautakunnan talousarvioehdotuksessa vuodelle 2026.

Lukion opiskelijamäärän väheneminen ja lukion mahdollinen omaehtoinen painottuminen ovat herättäneet keskustelun lukiokoulutuksen tulevaisuudesta. Kunnanhallitus on päättänyt tilata päivityksen vuonna 2021 teetettyyn lukiokoulutuksen selvitykseen. Osana selvitystä järjestetään lukiokoulutuksen kehittämistä koskevat keskustelutilaisuudet lukion opettajille, opiskelijoille ja kaikille lukiokoulutuksen kehittämisestä kiinnostuneille tammikuussa. Selvityksen ja keskustelutilaisuuksien jälkeen lukiokoulutuksen tulevaisuus viedään lukiokoulutuksen järjestämisestä päättävälle kunnanvaltuustolle linjattavaksi.

Lautakunnan toimintatuotoiksi on arvioitu 547 102 € ja toimintakuluiksi on arvioitu 10 830 558. Toimintatuotot kertyvät annettuun talousarvioraamiin nähden suurempina ja toimintakulujen osalta on tehty tiettyjen palvelujen ostoissa kirjausmuutos.

Kunnanhallituksen talousarvion yhteyteen liitetään koko kunnan tavoitteet, jotka sisältävät myös lautakunnille asetetut tavoitteet. Toimielinten suunnitelmavuosien 2027 - 2028 määrärahat varataan kunnanhallituksen talousarvion yhteydessä keskitetysti.

Kokonaisuutena lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2025 on seuraava:

Toimintatuotot	+ 547 102 €
Toimintakulut	- 10 830 558 €
Toimintakate	- 10 283 456 €

Esittelijä	kunnanjohtaja Ahokas Marjut
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää esittää liitteenä olevan talousarvion vuodeksi 2026 kunnanhallituksen ja edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin.